

CALVINISME EN MUZIEK VIJANDEN OF VRIENDEN?

VIJANDEN — MEENT L. MENS IN „TIMOtheüs” van 9 Januari j.l. Vrienden — zeg ik op het voetspoor van Calvinijkenners als Prof. Doumergue, die ons den vader van 't Calvinisme óók als een liefhebber en bevorderaar van muziek heeft leeren kennen. „In het voorwoord van het psalmboek zingt Calvin den lof der muziek: „onder de dingen, die het hart des menschen verheugen, neemt de muziek de eerste, althans een der voornaamste plaatsen in.” Zelfs zijn aartsvijand en belager, O. Douen, moet erkennen: „Behalve Luther heeft niemand zóó over de muziek gesproken als Calvin.”¹⁾

Natuurlijk was Calvin volgens Christenplicht tegen *misbruik* van muziek.

Aan het slot van zijn „Het Calvinisme en de kunst” wijdt Dr. Kuyper²⁾ eenige bladzijden aan de groote verdienste van Calvin, zijn muzikale volgelingen, Bourgeois, Goudimel en het Calvinisme voor vrijmaking der muziek uit Roomsch-kerkelijke banden en naar verdere zelfstandige ontwikkeling.

Het Calvinisme staat niet vijandig tegen de kunst *als zoodanig* over, „God wil ons *altijd* verblijden” heeft Calvin gezegd, aan wie we de invoering van het psalmgezang in de kerk danken. En daarom, als hij van de geboorte der muziek in Jubals tente spreekt, wijst hij er met nadruk op, dat hier gehandeld wordt van „treffende gaven van den Heiligen Geest,” en noemt deze harp- en orgel-kunst: schitterende blijken van Goddelijke goedgunstigheid.

De vijandschap tegen muziek of andere kunst is geen gevolg van het *Calvinisme*, maar van het *Doopersch dualisme* dat met zijn leer der „mijdinge” den Roomschen zuurdeesem van scheiding tusschen het heilig kerk-erf en het booze wereld-terrein deed doorwerken.

Zeker óók wel eens in Calvinistische kringen! Maar Calvinisten, die muziek „wereldsch” vinden en haar daarom gram zijn, zijn op dit punt niet Calvinistisch maar Doopersch.

Ze miskennen de muziek niet *krachtens* maar *ondanks* hun Calvinisme.

H. S. S. K.

¹⁾ E. Doumergue. „Calvin als mensch en hervormer,” bl. 93 en 94.

Men leze ook eens, wat deze vertolker van 't Calvinisme voor onzen tijd over kunst schreef in zijn „De Gemeene Gratie,” laatste gedeelte, „De Gemeene Gratie in Wetenschap en Kunst.”

VRAGENBUS LETTEREN EN TAAL

N. te L. vraagt, wat een „lutje regenen” wil zeggen, een uitdrukking, die in een der gedichten van Breeroo voorkomt.

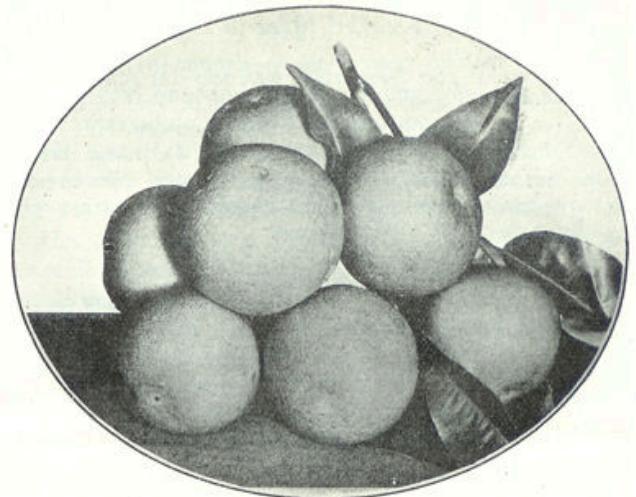
Een lutje beteekent: een weinig. Dat „lutje” is verwant met ons luttel of klein, in het Engelsch little, en daarmee van den zelfden oorsprong.

Het komt ook voor in den Noordhollandschen dorpsnaam Lutjebroek, dat is: klein laagland, en Lutjewinkel, ook in Noord-Holland, beteekende: kleine hoek.

In de Middeleeuwen waren de verkoopplaatsen voor den kleinhandel veeltijds te vinden in de buitenhoeken der zogenoemde kruiskerken. De elders gevestigde verkoopplaatsen kregen daarnaar ook den naam van winkel, dien ze nog dragen.

Bij Medemblik in Noord-Holland ligt nog een plaatsje Winkel, waarbij de Hollandsche graaf Arnoud in 993 sneuvelde in een slag tegen de West-Friezen.

H. J. E.

Prachtvruchten uit Zuid-Afrika.
Een fijn soort sinaasappelen.

HET NEO FEMINISME

II. AAN DE HAND VAN FAMKE'S BROCHURES

FAMKE HOUDT HET HUWELIJK HOOG. „Mijn pleit geldt het goede huwelijk, die geheele ondefinieerbare sfeer, die geschapen wordt door het dagelijksch intieme contact tusschen man, vrouw en kinderen, die voor de vrouw het volkomen vrouwenleven beteekent trots alle moeiten en zorgen daaraan verbonden.” (N. Taak v.h. N. Feminisme bladz. 8.)

Famke ijvert voor het hooggedragen moeder-, het edele beschermende vaderschap, voor een opvoeding van het meisje tot het huwelijk, voor een voorzichtig binnenleiden van de kinderen door de ouders in de mysteriën van de sexen. Toch ondermijnt zij dat hoog ideaal door haar hartstochtelijke begeerte, ook de ongehuwde vrouw te doen deelen in de zaligheid van het moederschap. „Waarom wordt alleen een ongehuwde vrouw veroordeeld tot een leven, waarvoor men hond of kat te goed acht?” vraagt zij bitter.

„Iedere vrouw wil kinderen; die dat tegenspreekt, liegt of is gedegenererd!”

Famke verwacht iederen keer opnieuw *hartstocht met liefde*. Wat een dier drijft is *lust*, doch een mensch is tot strijd geroepen, wanneer God hem de weelde van het huwelijk *niet* schenkt. In strijd zit altijd een element van kracht, terwijl toegeven aan hartstocht verzwakt.

„Duizenden jonge vrouwen gaan onder in dien kamp!” beweert Famke vurig. En toch is dat niet zoo. Ieder mensch, ongehuwd of gehuwd, heeft een strijd te strijden. Denk maar aan het kinderloos huwelijk of wanneer een der echtgenooten zich heeft vergist en alleen zuivere huwelijkstrouw man en vrouw bijeenhoudt. (In dit laatste ligt een Goddelijke belooning en het komt *meer* voor dan men denkt.)

Famke rekent alleen met de openbaring Gods in de natuur, zij schakelt de werking der algemeene en bijzondere genade uit.

Wanneer zij den man aanvalt, die ongehuwd aan zijn zinnenlust botviert, staan wij aan haar zijde, doch als zij voor de vrouw *dezelfde* rechten opeischt, zeggen wij: „Neen!”

„Wie met ascethische theorieën de hunkering naar erotiek in een mensch doodt, beaat een moord,” zegt